

Motto 2012

„Wemme wa te 44 „

1968 - 2012

Carnaval

Carnaval, het volksfeest van zuid Nederland. Een feest zonder compromis: of je stort je helemaal in het feestgedruis of je zorgt dat je niet in de buurt bent. Een haat/liefde verhouding.

Dat er een link is met het katholiek Paasfeest weten de meeste mensen wel; de dag na carnaval om een askruisje gaan is alleen bij de ouderen onder ons bekend. Aswoensdag is het begin van de vastentijd die loopt tot Paaszaterdag. De traditionele maaltijd op aswoensdag, witte bonen met een haring, kent in onze omgeving een voortzetting in het haringhappen, daags na carnaval.

Carnaval is de laatste uitpatting vóór een periode van vasten en onthouding waarna het lijden van Christus met Pasen herdacht wordt. Tegenwoordig is er geen sprake meer van een vastentijd. Begonnen met het half-vastenbal in de jaren zeventig is deze katholieke traditie sinds de jaren tachtig nagenoeg verloren gegaan en tegenwoordig herneemt het leven zijn dagelijkse gang na carnaval.

Maar waar dit feest nu precies zijn ontstaan aan ontleent is en blijft onduidelijk, danwel punt van discussie. Waarom alleen in het katholieke zuiden carnaval wordt gevierd vindt zijn oorsprong in de tachtigjarige oorlog. Eigenlijk nog iets eerder, want in de geschiedenislessen op school kwam de Beeldenstorm aan bod. Het protestantisme verachtte de pracht en praal die de katholiek kerk kenmerkte en daarmee dus ook deze uitpatting. Sober en streng was hun devies, wars van allerlei uitpattingen.

Het vieren van het feest op de wijze zoals wij die nu kennen gaat terug tot vlak na de oorlogstijd. In deze bijdrage het verhaal van Carnaval maar ook het verhaal van carnaval Bosschenhoofd.

Ontstaansgeschiedenis

Waar de betekenis van het woord 'Carnaval' vandaan komt is niet zeker. In de RK kerk wordt eraan vastgehouden dat carnaval is afgeleid van 'carne levare', dat 'opruimen of wegnemen van het vlees' betekent. Dit heeft te maken met de vastenperiode, die begint na afloop van de drie carnavalsdagen, ter voorbereiding op de Vastentijd. Een andere verklaring is dat "carnaval" afstamt van het Romeinse "carrus navalis", een verwijzing naar de scheepswagen die in optochten voorkwam. Deze optochten waren een vermenging van een lentefeest en een offerfeest uit de Romeinse q. Germaanse riten. De komst van de lente was wel een (heidens) feestje waard! Door de hele geschiedenis van het carnaval is er niet alleen een vermenging van religie en heidense gebruiken, geregeld is de te zien dat volk en kerk tegenover elkaar staan.

Mesopotamië was een land gelegen tussen de Eufraat en de Tigris. Tegenwoordig behoort het tot het grondgebied van Irak. Tijdens het nieuwjaarsfeest hoefden de slaven niet te werken. Slaven waren voor een korte periode zelfs even meester zijn en hun meester moest hen bedienen!! Aanleiding voor het omdraaien van de rollen was het Sacea- of Zagmoekfeest. Een prachtig versierd pronkschip op wielen werd in een processie meegevoerd naar het heiligdom van de god Mardoek. In deze kar werd iemand meegevoerd die voor enkele dagen de rol van koning vervulde. Aan het einde van het feest was hij gedoemd te sterven: een soort reinigingsritueel dus.

Niet alleen in zuidelijke landen maar ook in de Germaanse streken zag men in het begin van de lente reden tot feest. Meerdere Germaanse stammen vierden het feest van Moeder-aarde, die als een alles overheersende heidense godheid werd beschouwd. Tijdens dit jubelfeest werd een schip op wielen in een luidruchtige stoet rondgereden. Tijdens deze "Joelfeesten" vierden de Germanen, als de dagen weer langer werden, de (weder-)geboorte of terugkeer van de zon. Centraal stond de vruchtbaarheidsgodin Nerthus. De beeltenis van de god Freyr werd op een schip met wielen geplaatst en door een stoet van mensen in diervermomming en mannen in vrouwenkleren begeleid. Aan boord van het schip werd het huwelijk van Freyr met een priesteres voltrokken.

Van 1000 tot 1500 vonden in Frankrijk Narren- en Ezelsfeesten plaats. In deze parodieën op de kerkelijke liturgie nam de geestelijkheid aanvankelijk de centrale rol op zich. De subdiakens traden op als zottenbisschop of ezelpaus. Later namen burgers hun rol over. Na de kerkelijke leiders werden nu belangrijke burgers en edelen op de korrel genomen. In die tijd ontstonden ook de eerste echte narrenverenigingen, met een prins, vorst, adjudant en lijfwacht. Aan het eind van de 16e eeuw trokken de geestelijken fel van leer tegen deze feestelijkheden. Het concilie van Trente (1545-1563) en de Contrareformatie veroorzaakten een complete omwenteling in de opvattingen over carnaval. In Nederland zou het feest tot in de 18e eeuw grondig versoberen.

De kerk vond al deze acties maar niks. Al in het jaar 325 bepaalde het Concilie van Nice dat het afgelopen moest zijn met de heidense feesten rond de Germaanse goden. De Kerk deed haar uiterste best om de heidense restanten van carnaval tegen te gaan, maar de dreigementen en ook verboden hadden weinig effect. Paus Gregorius de Grote liet de vastentijd, de voorbereiding op Pasen, ingaan op Aswoensdag. Het carnaval werd ervóór geplaatst, zodat er een duidelijke scheiding ontstond tussen het heidense en het christelijke. Het was ook de gewoonte om tijdens het carnavalsfeest de belangrijke mensen, die het voor het zeggen hadden, te bespotten met maskers en vermommingen. Maskers werden in de oudheid ook al gebruikt als middel om boze geesten te verjagen. Opnieuw is er een vermenging tussen profane cultuur en religieuze belevingen.

Het feest was vooral in de late Middeleeuwen ontzettend populair, en zo ongeveer alles was toegestaan. Vooral de geestelijkheid moest het dikwijls ontgelden. Zo werden er bijvoorbeeld "nepmissen" opgedragen. Zogenaamde priesters voerden een parodie op de kerkelijke eredienst op, waarbij na elk gedeelte het gehele kerkvolk een harde boer liet horen. Zij droegen daarbij maskers en aten zwarte pudding en vette worsten op het altaar. In plaats van wierook werden schoenzolen verbrand. Of er werden onzinnige liederen tegen elkaar ingezongen, waarna men zich de kerk uit haastte, omdat de laatst overgeblevene zonder pardon de broek omlaag werd getrokken. Zogenaamde priesters hielden ook spotpreken en staken de draak met kerkelijke en godsdienstige regels. Flink drinken en de beest uithangen, daar ging het om. Tijdens het massale drinken van de wijn werd er een tot ezelbisschop gekozen. In het archief van de Munsterabdij van Roermond bevindt zich een geschrift uit 1352 waarin sprake is van een ezelbroederschap.

Het woord vastenavond valt voor het eerst rond het jaar 1000. Tijdens de synode van Benevento in 1091 wordt officieel het begin van de vasten, Aswoensdag, vastgesteld volgens de berekeningswijze zoals we die nu nog kennen: Vastenavond valt altijd 7 weken voor Pasen = 7×6 werkdagen minus de vastenavond-maandag en vastenavond-dinsdag. Dus dat zijn dan 40

vastendagen. Pasen is de eerste zondag na de eerste volle maan die na 21 maart valt. Langzaam maar zeker gingen de kerkelijke leiders minder tekeer tegen het vastenavondfeest. De clerus begreep dat het "gewone volk" zo nu en dan een verzetje nodig had. Het leven was hard, de kerkelijke wetten waren streng en om verzet hiertegen te

voorkomen, kwam het vastenavondfeest als een soort uitlaatklep goed van pas.

Van echt verkleeden was in eerste instantie geen sprake. Ketels, manden, tafels en bijenkorven dienden als hoofddekseis. Dierenvelen en zakken werden gebruikt als mantels. Messen, potten en mestvorken dienden als lawaai-instrumenten. Er werd ook wel een vastenavondspel opgevoerd: het spel bevatte vaak een wijze les over hoe men diende te leven. Zie foto vorige pagina.

Carnaval wordt door christenen gevierd die bij de kerk van Rome, de rooms-katholieke kerk horen. Maar in de 16e eeuw keerden steeds meer christenen zich tégen de rooms-katholieke kerk en sloten zich bij een protestantse kerk aan. Ze wilden geen carnaval meer vieren, omdat ze tegen de losbandigheid waren. Als in een dorp of stad de bevolking protestants werd of er kwam een protestants stadsbestuur, dan werd er geen carnaval meer gevierd. Dat gebeurde ook in Nederland tijdens de Tachtigjarige Oorlog. In 's-Hertogenbosch bijvoorbeeld werd carnaval in 1629 verboden nadat protestanten de stad op de rooms-katholieke Spanjaarden hadden veroverd. Pas vanaf 1794, het begin van de Franse tijd, mochten de Bosschenaren weer Carnaval vieren.

In de 19e eeuw is Carnaval één van de twee grote feesten van het jaar. Het andere feest is de kermis. Beide feesten geven de boeren en arbeiders, die vaak grote armoede lijden, de kans om eens níet hard te werken, maar in plaats daarvan flink uit de band te springen. Dat doen mensen door op straat te dansen, te zingen en (veel) te drinken. Ze sparen er maandenlang voor.

Maar soms loopt het feest uit op vechtpartijen en richten vanden vernielingen aan. Het stadsbestuur denkt er dan over om het feest te verbieden en soms gebeurt dat ook. Cafébazen komen in verzet om een verbod te voorkomen of om die op te laten heffen omdat ze zonder carnavalsfeest minder verdienen. En liefhebbers van carnaval willen het feest niet missen. Ze richten carnavalsverenigingen op om het feest te organiseren en zorgen ervoor dat er tijdens het feest niet wordt gevochten en niets wordt vernield. Ze huren zalen af waar carnavalsliefhebbers zich kunnen uitleven. Carnaval begon zich te verspreiden, dat wil zeggen steeds meer mensen gingen het vieren. Kranten speelden hierbij een belangrijke rol.

Het feest wordt wereldwijd gevierd en kent verschillende benamingen. In de staat Louisiana, een vroegere Franse kolonie wordt het feest “Mardi Gras” (vette dinsdag) genoemd, in Rusland heet het Maslentsa (boterfeest).

Datum

De carnavalsdatum vindt zijn huidige oorsprong in de kerkelijke kalender, die gerekend wordt vanuit Eerste Paasdag. Pasen is bepalend voor de datum van

de eerste carnavalsdag. Paaszondag is, volgens het Concilie van Nicaea (325 na Christus), de eerste zondag na de eerste volle maan na het begin van de lente (21 maart), deze dag kan berekend worden aan de hand van het Oudin-algoritme. Ga dan zeven weken terug voor de eerste Carnavalsdag (of 40 dagen voor Eerste Paasdag). Carnaval begint officieel op zondag.

Pasen kan op zijn vroegst op 22 maart zijn en op zijn laatst op 25 april. Dit houdt in dat het vroegst mogelijke carnaval op 1 februari is, de laatst mogelijke datum is 9 maart.

Begin

Zoals in zoveel plaatsen in de omgeving heeft het hedendaagse carnaval pas na de tweede wereldoorlog zijn opmars gemaakt. In het ene dorp begon dit eerder dan in andere. In ons dorp is het in de loop van de zestiger jaren begonnen. Hoe het nu precies begonnen is in Bosschenhoofd is niet helemaal duidelijk, maar in 1962 bestond er een comité kinderfeesten waarvan Jos Jacobs voorzitter was en het toenmalige schoolhoofd Jac Schrauwen secretaris/pennningmeester. Een van de activiteiten was het organiseren van het kindercarnaval. Dit feest werd georganiseerd in café Concordia waar toen Nol Renne de uitbater van was. Jos Jacobs was dan de prins, maar er was nog geen sprake van een optocht. Volgens de overlevering heeft Jos uit eigen beweging in 1966 en of 1967 zelf een optocht georganiseerd op carnavalszaterdag waarbij de kinderen met eigen bouwsels of gewoon verkleed aan deze optocht meededen. In jaar boek 17 van heemkundekring Hoeven wordt melding gemaakt van het feit dat broeder William al in 1962 net neuzenbal organiseerde en in 1963 de eerste kinderoptocht. In meerdere plaatsen in de omgeving is het carnaval ontstaan vanuit kindercarnaval, waarvan de organisatie berustte bij een kindercomité, oranje comité of harrmonie: Halsteren, Roosendaal, Lepelstraat, Huybergen, Heerle

Of het volwassenencarnaval nu spontaan is ontstaan of op verzoek van de gemeente zoals in de notulen van de vergadering van de stichting, wijkbesturen en boerenkapel van 3 november 1972 vermeld wordt is niet duidelijk, maar feit is wel dat op 28 december 1968 carnavalsstichting de Smoorfrêters is opgericht. De naam werd bedacht door Wijnand de Rooy. Ondanks deze oprichtingsdatum was er in 1968 de allereerste optocht waar volwassenen aan meededen. In tegenstelling tot Hoeven, waar carnaval vanuit muziekvereniging St. Ceacilia is ontstaan, zijn in Bosschenhoofd de wijkverenigingen nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van het Bossenoots Carnaval. Er waren in totaal zeven wijken: Allemaal jonge wijkverenigingen die zich bezighielden met het organiseren van allerlei activiteiten, zoals zes- of zevenkamp, visconcoursen, rik- en bingoavonden, jeugdkamp enz.

Deze activiteiten ziet men dan ook terug in de eerste jaren van SC de

Smoorfrêters, maar na een vijftal jaar richt men zich alleen op carnaval.

Wijken

In de beginperiode van het carnaval waren er zeven wijken in Bosschenhoofd met elk een eigen gebied:

De Hoogvliegers - Pastoor van Breugelstraat vanaf de overweg, Hoenderparkdreef, Oude Antwerpse Postbaan, Oude Bredase Postbaan, Bredase baan, Roosendaalse baan

De Kneuters - Rucphense weg, Achterhoeksestraat, Molenbaan, Gastelsebaan en Roosendaalse baan

De Deurdouwers - Marijkestraat, Anjerstraat, Beatrixstraat, en Willem Alexander straat

De Uilenwijk - Willeke Joostenstraat, Bosschenhoofdsestraat, Pastoor van Breugelstraat, Uilenspiegelstraat, Uilenspiegelweg

De Bospuiten, - Hogestraat, Lagestraat, Slikstraat, Zandstraat, Mommerstraat en Zwarthoofdseweg.

De Zaandkleppers - Magrietstraat, Oranjestraat en Christinastraat

Buitenbeentjes - St. Gerardushof, Irenestraat, Hendrikstraat, Clemenstraat, Emmastraat, Mauritsstraat en de Pastoor van Breugelstraat vanaf de overweg tot Homico. In het programma van de optocht van 1969 staan zij er zonder naam in. Het lijkt er dus op dat dit het oprichtingsjaar is.

Elke wijk had zijn eigen bestuur en activiteiten en dus ook zijn eigen historie. Van de originele zeven wijken bestaan er nog twee: de Deurdouwers en de Zzandkleppers.

De overigen zijn of samengegaan met een andere wijk of gestopt. Zo zijn de Kneuters na de aanleg van de snelweg opgegaan in de Hoogvliegers.

De Bospuiten en de De Uilenwijk zijn in 1987 samen verder gegaan onder de naam Bosuilen en later gestopt.

Ook zijn er wijken bijgekomen: in 1992 is in de toenmalige nieuwbouwwijk Bosschenhoofd-West wijkvereniging de Biejenhoek opgericht. Een wijk die helaas in 2005 mbt carnaval afhaakt en thans een sluimerend bestaan kent.

Op 17 maart 2002 wordt wijkvereniging de Stroopers opgericht. Zij zijn min of meer een wederopstanding van de Bosuilen. De Laogvliegers worden in 2005 opgericht.

De wijken bouweden in de beginperiode gezamenlijk elk jaar de prinsen wagen en daarnaast nog hun eigen wagen.

Organisatie

Om het carnavalsfeest in goede banen te leiden komt er organisatorisch nogal wat om de hoek kijken. Het lijkt of dat alles vanzelf gaat, maar er zijn vele vergaderingen nodig om het ieder jaar weer rond te krijgen.

Stichtingsbestuur

Het meest op de achtergrond blijvend is het bestuur dat de lijnen uitzet die moeten leiden tot een feest dat vlekkeloos verloopt. Gedurende de jaren zijn hier behoorlijk wat wisselingen van de wacht geweest, waarbij ook het aantal mensen dat in dit bestuur zitting had nogal varieerde. In de mindere jaren bestond het bestuur slechts uit twee personen. In de goede jaren waren dit er beduidend meer, tot acht personen in 1997

Het bestuur

probeert middels verkoop van loten, insignes, organiseren van fancy fair, rommelmarkt, maar ook het organiseren van de zevenkamp (later zeskamp) geld binnen te halen. Er gaan toch al redelijke bedragen om in de hele organisatie. Zo geeft de jaarrekening van 1972 een bedrag aan inkomsten van Hfl. 9899 en uitgaven van Hfl 8126 te zien. De oprichting van de "club van 25" in

1974 en het heffen van entreegelden tijd de diverse bals hadden tot doel de kas te spekken. Het heffen van entree is rond 1975 sterk afgenomen en binnen een paar jaar helemaal gestopt, wat waarschijnlijk ook te maken heeft met wat er in de omliggende plaatsen gebeurde.

De gemeente wordt ook altijd om een bijdrage verzocht en daar burgemeester Twaalfhoven carnaval een warm hart toedraagt wordt deze ook altijd gegeven. De stichting had uiteraard ook een eigen reglement. Blijkbaar werd de raad van elf als boerenraad bestempeld want kandidaat-boeren werden "Kwakkelaar" genoemd en gedurende twee jaar kon men zich bewijzen als lid van de raad. Pas na twee jaar kreeg men stemrecht in de raad en was men "volwaardig boer". De kwakkelaars worden jaarlijks door de prins geïnstalleerd en krijgen daarbij de benodigde attributen overhandigd. In dit reglement wordt ook gemeld dat de raad van elf, op voordracht van het stichtingsbestuur, de prins en de nar

moest kiezen, evenals de grootste boer oftewel de grootste boer. Ook moest de “de boer met de grootste smoel” gekozen worden al is niet duidelijk wie dat ooit geweest is en wat zijn taak was.

Wel wordt er regelmatig in de stukken melding gemaakt van de “opschrijfboer”, de secretaris.

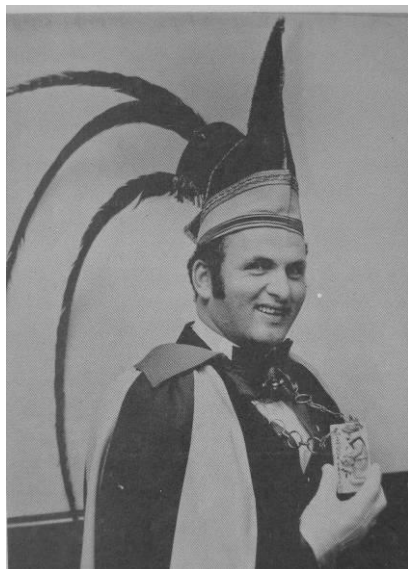
Prins

Prins carnaval is de meest opvallende verschijning tijdens het carnavalsfeest.

Vanaf de oprichting is op dit moment de zevende prins, Erik Jan I het boegbeeld van dit volksfeest.

Jos Jacobs was de eerste prins die Bosschenoofd heeft gehad. Jos was al voor de oprichting van de stichting als prins actief, maar vanaf 1969 tm 1973 heeft hij steeds de scepter gezwaaid.

Zijn opvolger was raadslid Jan van den Bosch, die zich gedurende vijf jaar als eerste burger van het dorp de baas was om Bosschenhoofd.

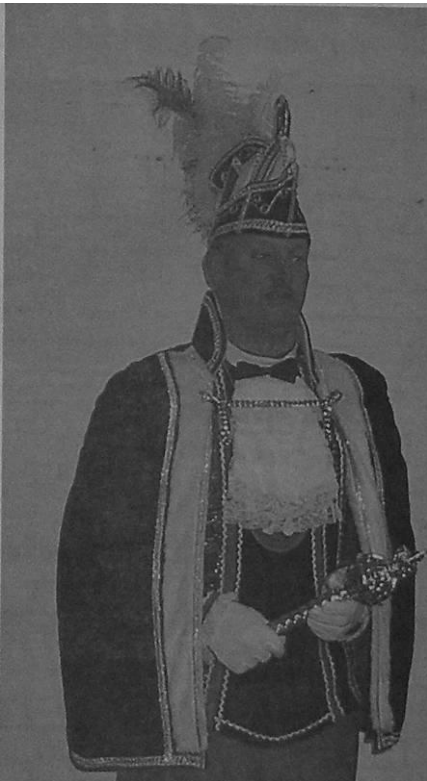
Vanaf 1979 was Tiny Deijkers de derde prins, prins Tinus I.

Ben Blauw vanaf 1982 tm 1985 als prins Ben I door het leven ging.

In 1986 treedt Cees Pertijs als prins Nillis I aan. Hij vervult de functie maar liefst 10 jaar. In deze periode heeft hij drie narren "verbruikt".

In 1996 treedt Hans Broos onder de naam prins Smoor I aan, nadat hij eerst nog vier jaar als plissie IJzeren Wannes zijn sporen al had verdient.

Hans zijn carrière kwam abrupt tot een eind nadat hij op 1 oktober 2009, vlak

voor de start van het nieuwe carnavalseizoen, op 51 jarige leeftijd plotseling overleed. Een golf van ongeloof gaat door het dorp.

Uit piëteit voor zijn geweldige inzet voor de carnaval en wijkvereniging de Zaandkleppers is er in 2010 een carnaval zonder prins. De grootste boer, Peter Pertijs, neemt zijn taken waar en er is veel lof voor de manier waarop hij dat doet.

In 2011 is het aan Erik-Jan Kerstens op de draad weer op te pakken. Dit feestelijke jaar is zijn tweede als prins.

Evenals de andere hoogwaardigheidsbekleders heeft elke prins zijn eigen pak dat speciaal voor hem wordt gemaakt. Op zich logisch omdat ieder een ander postuur heeft. Ook heeft elke prins een eigen karakter, manier van werken, omgang met mensen enz. enz.

Daarom hebben al deze prinsen op geheel eigen wijze bijgedragen tot het Bosschenhoofds carnaval zoals het nu gevierd wordt.

Nar

Een andere opvallende persoon is natuurlijk de nar. Dit is de man die vooral voor de kinderen een grote bijdrage levert aan de feestvreugde.

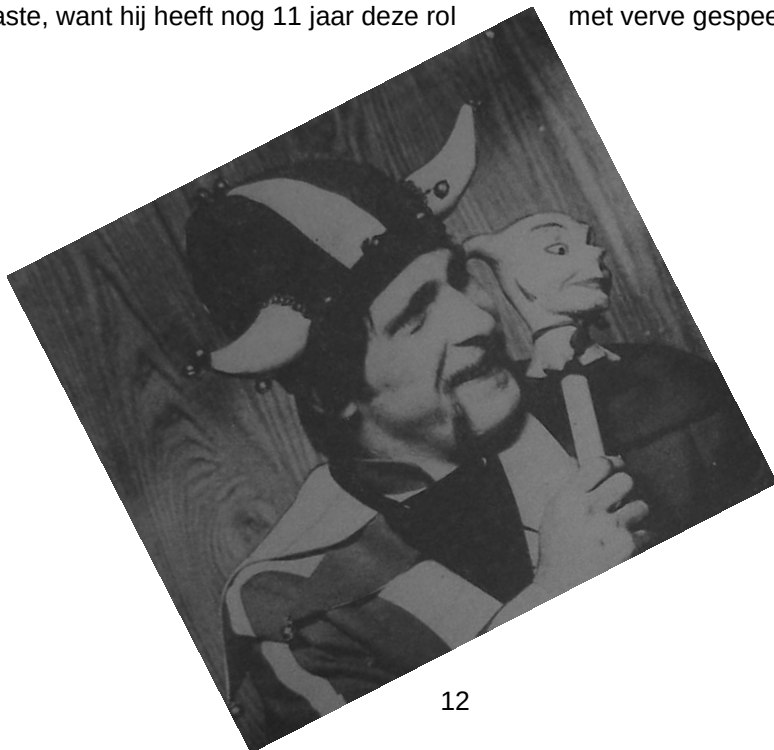
Bosschenhoofd heeft in die 44 jaar dat de stichting bestaat acht narren versleten, zodat nar Kluit, die sinds 2004, deze functie vervult, de negende nar is.

In 1968 was Sjuul Wouters de eerste secondant van de prins. Nadat prins Jos 1 is afgetreden blijft hij aan en na het carnaval van 1976 hangt hij zijn narrenpak aan de wilgen, maar blijft nog vele jaren actief betrokken bij het Bossenootse carnaval.

Ad Krijnen is de tweede nar die Bossenoot gehad heeft. Bij zijn introductie door de prins op 11/11/1976 kwam hij als een duveltje uit een doosje. Ad heeft als nar Januske twee seizoenen lang als publiek figuur dienst gedaan.

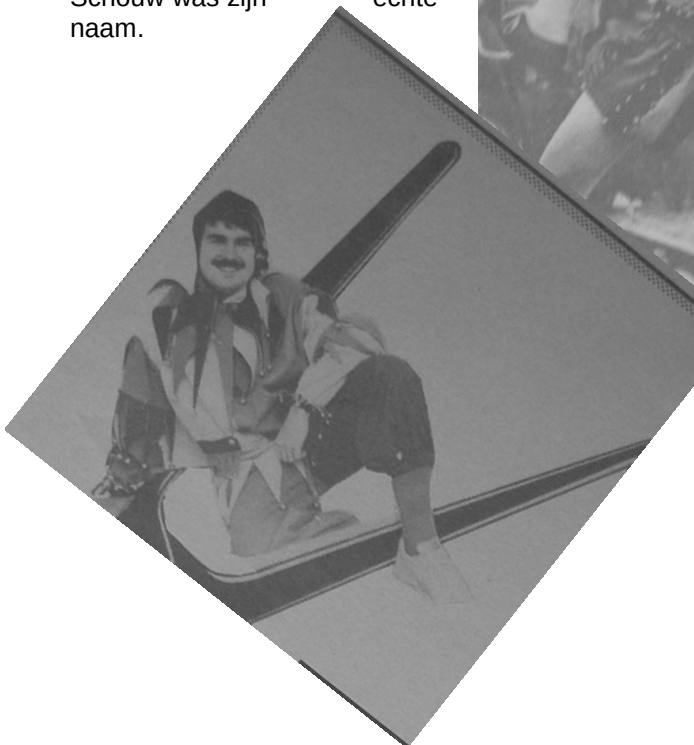

Ook zijn opvolger Peter van Gaans hield het als nar Pjeerke twee jaar vol. Daarna promoveerde hij tot pliessie Peerke. Een taak die hem blijkbaar beter paste, want hij heeft nog 11 jaar deze rol met verve gespeeld.

In 1981 was het de beurt aan Rien Konings om als nar Rieske de nodige capriolen uit te halen. Een rol die men op het lijf geschreven was en die hij gedurende 10 jaar heeft vervuld. In die tijd heeft hij met drie prinsen samengewerkt: Tinus I, Ben I en Nillis I. Op dit moment is hij nog steeds nauw betrokken bij het jaarlijks terugkerend festijn.

Zijn opvolger nar Mario, heeft drie jaar als rechterhand van prins Nillis I gefungeerd. Mario Schouw was zijn echte naam.

Als zesde nar tekende Nar Willes, in de persoon van Willie Brand, voor vier jaar als rechterhand van de prins. Twee jaar samen met prins Nillis I en twee jaar met prins Smoor .

Richard Roovers, van beroep schilder, kwam als nar Kwast in 1998 in functie. Gedurende zes jaar was hij de clown van het gezelschap. Al die jaren heeft hij samen met prins Smoor I vorm gegeven aan het carnavalvalsfeest van Bosschenhoofd.

En vanaf 2004 is nar Kluit aan de macht. Ook bij hem was er een relatie tussen zijn beroep en zijn artiestennaam. Michael Koevoets is inmiddels ook voorzitter van de wijkvereniging de Zandkleppers; een taak die hij van Hans Broos heeft overgenomen. Daarnaast maakt hij ook nog deel uit van de club die alleen maar feesten organiseert: leutgroep de Toekomst.

Pliessie

Een figuur die de orde moet handhaven, voor tijdens de optocht, is tijdens de beginjaren van

de carnaval nooit echt nodig geweest. Wij komen deze functie pas tegen in 1978, het laatste jaar van prins Jan ! wordt het blijkbaar toch nodig geacht. Dan wordt de functie van Adjudant in het leven geroepen. Cees Palings zag er deftig uit in zijn pak, maar de pret mocht maar een jaar duren Er volgen twee jaar zonder politie en in 1981 doet plissie Peerke (Peter van Gaans) zijn intrede. Elf jaar later, in 1992 wordt hij opgevolgd door IJzeren Wannes. Hans Broos is vier jaar lang de man die tijdens de optocht publiek en deelnemers van de optocht tot de orde roept als dat nodig is.

Na de promotie tot prins Smoor I volgt Geert Dam hem als plissie Gerrit hem op .

Een jaar later komt er een andere Hans aan het roer: Hans Hagens gaat acht jaar lang door het leven als Pliessie Hannes en Gendarme. Meer buurtend dan optredend weet hij toch goed de orde te handhaven. Na de carnaval van 2004 neemt hij ontslag en volgt pliessie Marijn, in het dagelijks leven Rini Roks geheten, hem op. Het jaar 2012 zal zijn laatste jaar als ordehandhaver zijn. Hij noemt zichzelf Marijn van Geert van Marijn van Peer van de Krekel.

Raad van elf

Omdat elf het gekkengetal is, bestaat de raad van prins carnaval uit elf leden. Voor zover duidelijk is geworden is dit getal in Bosschenhoofd zelden aan de orde geweest. Alleen in het eerste jaar bestaat de raad ook echt uit elf leden. De eerste raad bestond uit: Jan Broos, Marinus Broos, Chris Goderie, Jac van Peer, Rien de Pijper, Wijnand de Rooy, Wim Veeke, Joop van Velzen, San Verkooyen, Ries Verkooyen en Juul Wouters.

Een aantal leden van deze raad zouden jarenlang bij het carnaval betrokken blijven.

In 1970 was de afspraak gemaakt dat elke wijk twee leden voor de raad van elf zouden leveren. Vanaf het begin totdat de wijk Kneuters opgeheven werd bestond de raad van elf uit 14 mensen !!

Daarnaast bestond er een raad van Advies, bestaande uit de zeven voorzitters van de wijkverenigingen. Zij bogen zich over het toetreden van de gekozen wijkleden tot de raad van elf.

De raad van elf verricht in opdracht/overleg met het stichtingsbestuur veel werk. Het bouwen van de prinsenwagen was een taak van de raad. Het organiseren en regelen wordt mede door de raad uitgevoerd. Denk hierbij aan het

De twaalfkoppige Raad van 11 uit 1975

organiseren van de optocht, maar ook de ludieke acties tijdens de seizoensoening op 11/11 komen uit de koker van de raad. Maar ook bij de financiële kant werden zij betrokken: verkoop van loten en insignes was hun pakkie-an. Zij worden ook wel het gevolg genoemd en zijn bijna bij alle carnavals aangelegenheden aanwezig.

Het eerste vrouwelijke raadslid was Claudia Hagens die in 1995 haar intrede deed. Na drie jaar stopt zij ermee en wordt in 200 opgevolgd door Riet Thellier, die tot op de dag van vandaag deel uitmaakt van de raad.

Vanaf 1972 tot en met 1976 telde de raad twaalf personen, maar daarna ging het aantal achteruit met als dieptepunt slechts twee leden in 1985. Dat heeft toen zelfs de nationale krant gehaald. Bossenoot werd dus Bossenood. Het is ondoenlijk en voor de lezer ook niet echt interessant om de samenstelling van de raad hier weer te geven. Ondoenlijk omdat niet altijd in onze bron aangegeven wordt wie er afgetreden is en wie er lid geworden is. In de begintijd werden de wijken geacht elk jaar de leden voor de raad van elf voor te dragen. Deze werden binnen de wijkvereniging gekozen en afgevaardigd naar de carnavalsstichting. Er wordt niet altijd melding gemaakt van wie er gestopt is en

wie er bij gekomen is. In dit jubileumjaar bestaat de raad uit 10 personen.

Raad van 11 anno 2000

Veldtekens

Omdat elk jaar de leden van de raad van elf benoemd werden kregen zij bij deze installatie een insigne. Ook ereleden en leden van verdienste, maar ook de burgemeester kreeg er een. Ook werd er vaak een grotere versie gemaakt voor dit soort doeleinden. Het insigne was in de beginjaren een of meerdere poppetjes met de tekst “Smoorfrêters” erop. Later werd het een weergave van het motto en in de loop der jaren zijn er heel wat verschillende gemaakt. Later zijn veldtekens ook als een vorm van inkomsten aangemerkt en werden ze tijdens de optocht verkocht aan het publiek.

Ook werden er altijd grote en kleine insignes gemaakt. De grote in veel kleinere oplage en bestemd voor speciale gelegenheden, mensen die benoemd werden tot ereleden, burgemeester enz.

Uiteraard zijn de eerste insignes de mooiste, die werden immers zelf gegoten en met de hand geschilderd door oa Wim de Wolf, die dat jaren heeft gedaan. Hierna staan er een aantal afgebeeld.

Insignes: vlnr 1970, 1971, 1972

Later werden er alleen nog insignes gemaakt en gebruikt voor speciale doeleinden en werden er tijdens oa. de optocht andersoortige verkocht, waarvan hieronder een paar voorbeelden.

Motto

De eerste jaren kende het carnaval geen motto. Het devies van de prins was: Leut, plezier en gein, maar we houwen het wel fijn. Het eerste motto is van 1975: We douwen dur. Geheel volgens de traditie dat een motto elf letters moet hebben. Er bestaat een heuse commissie voor die uiteindelijk het motto kiest, wat met 11/11 bekend wordt gemaakt.

Als we alle jaren bekijken dat een motto is, dan bestaat het motto 25x uit 11 letters. Met enige fantasie en/of andere schrijfwijze komen er nog twee bij (1978 en 1997).

Het lijkt erop dat er voor korter of langer moot gekozen wordt als de creativiteit de commissie in de steek laat of als er iets bijzonders aan de hand is. De motto's van 1979 en 1984 zijn hier mooie voorbeelden van. Het gaat in die jaren

niet goed met het Bossenoots Carnaval en het motto is een soort noodkreet richting de dorpsbewoners om vooral actief aan de carnaval mee te gaan doen. Het is natuurlijk de bedoeling dat een motto op meerder manieren uitgelegd kan worden. De bedoeling van een motto is dat de vooral de optocht door diverse interpretaties juist leuk en divers wordt.

We hebben alle bekende motto's bij elkaar gezet in een tabel.

Opvallend is dat de motto's van 1981 en 2008 hetzelfde zijn; de vraag is of dit per ongeluk is gebeurd of dat dit echt bewust is gedaan.

Jaar	Motto
1968	geen motto
1969	geen motto
1970	geen motto
1971	geen motto
1972	devies: Leut - plezier en gein - maar we houwe het fein
1973	Devies: oos eerste lustrum mot groots worre
1974	?????
1975	We douwen dur
1976	We goan ut moaken
1977	Ouwet groot
1978	Blijft oew eige
1979	We ouwe 't draaiende
1980	Laat oe eige zien
1981	We Smoren dur
1982	We zen dur wir
1983	Wa zen we mooi
1984	We steke de koppe bij mekoare
1985	Hoe zit ut nou
1986	We ouwe 't hoog
1987	Doe wok us mee
1988	Doegut soame
1989	Zedde gij d'r wok
1990	Ge blef lache
1991	Knept us un oogske dicht
1992	We bouwe op mekaar
1993	Dur zit muziek in
1994	We vere wir op
1995	Ziedut zitte
1996	Ben dis Wijzer

1997	Gif me de vijf
1998	Vursier ut is
1999	Pak ut mar in
2000	Wa maok ut uit
2001	Ouw ut gaonde
2002	De tijd vliegt
2003	Wa dun usouwe
2004	Gao uit oe dak
2005	't Oog wul ok wa
2006	We geve nie op
2007	Gif ut un draai
2008	We smoore dur
2009	Toog gegrepe
2010	De Klaterin
2011	't Straolt 'r af
2012	Wemme wa te 44

Karnavalskrant

De De jaarlijkse karnavalskrant wordt uitgegeven sinds 1968, al bestond hij toen slechts uit één A4-tje. Ondanks de vaak jolige taal is het door de jaren heen toch een belangrijke bron van informatie. De krant zelf is ook aan verandering onderhevig geweest. IN 1972 en 1973 is de krant op A2 formaat verschenen, terwijl later met gekleurd papier gewerkt werd. In de begintijd was het oa Jan van Velzen die de krant maakte, maar uiteraard ook de sponsors moest werven.

Later is er een heuse krantcommissie gevormd die deze klus voor zijn rekening nam. De gids werd wel steeds dikker en veranderde in kleine stapjes tot de huidige opzet in 1998 werd geïntroduceerd. De vier jaren hieraan voorafgaande jaren waren al min of meer van gelijke aard. Op de vorige pagina vlnr. voorzijde krant van resp. 1976, 1987 en 1994

Er is een foto die steeds terugkeert in de carnavalskrant en daarom heel intrigerend is. Wat is dat toch voor foto ? Het blijkt dat deze foto in 1984 ineens in de krant verschijnt en daarna altijd aanwezig is. Soms een keer (zoals in 2012), maar meestal meerdere keren (11x in 1986). Vaak weggemoffeld aan de zijkant van een advertentie, op een plaats waar het niet echt opvalt.

In de carnavalskrant van 1983 wordt er in het voorwoord van prins Ben I melding van gemaakt: *"Dees jaor hemme we ok 'n beeldje loate moake. We dochten zo, as da in d'"Hoeve kan waarom dan nie in Bossenoot.*

Onze Smoorfrêter stoat nie alenig maar mee zunne vrouw zit'tem smoor te frête. Das toch ok veul gezelliger mee z'n tweeën.

Het beeldje is van steen en goudgeel gespoten en is in 1983 door Cees Melissen uit Zegge gemaakt op verzoek van het bestuur en onthuld tijdens de prijsuitreiking op zaterdag 12 februari. Ooit is het geschonken aan de gemeente. Het staat nog steeds in hetzelfde gebouw, maar omdat dit nu het onderkomen is van de Hoevense heemkundekring de Honderd Hoeven hebben zij dit beeldje in bezit. Wij houden ons van harte aanbevolen als iemand meer info over het beeldje en/of de maker ervan kan leveren.

Optocht

De optocht is in elk dorp en elke stad het hoogtepunt van carnaval. Daar heeft men maanden voor ontworpen, gelast, gelijmd, geschilderd, kou geleden, bier gedronken, gelachen, gefoeterd enz.

De eerste optocht waar we informatie over hebben is die van 8 februari 1969. Er werd opgesteld in de Willeke Joostenstraat waarna men naar de Bosschenhoofdse straat trok. Dan de Pastoor van Breugelstraat op en vervolgens via Margrietstraat, Beatrixstraat en Marijkestraat weer terug naar de Pastoor van Breugelstraat, waarna in het Gerardushof de optocht werd ontbonden. Met een geluidswagen voorop en met de fanfare FCO en harmonie Hoeven en drumband en nog een geluidswagen "Drie Hoefijzers" werd er gezorgd voor de muzikale omlijsting.

Wat opvalt is dat broeder William Verdonk in de beginjaren nauw betrokken is bij de organisatie van het carnaval. Waarschijnlijk heeft dit te maken met zijn taak als opbouwwerker/jeugdwerker in de gemeente. In 1972 is de hoogte van de

wagens gelimiteerd op 4.50 m of ze moeten neergelaten kunnen worden, want anders moeten ze voor het spoor blijven staan. Het keerpunt lag bij het vliegveld. In latere jaren ging men juist de andere kant op en was het keerpunt aan de Zwarthoofdseweg. In de loop der jaren zijn verschillende routes gelopen, die mogelijk werden dankzij de uitbreiding van het dorp.

bewind van prins Jos zijn zelfs de wagens wel eens beschadigd door een voorjaarsstorm. Een schadepost aan de wagen van de Zandkleppers en de Deurdouwers van Hfl 1000. De optocht zelf behoefde een goede begeleiding waarvoor de optochtcommissarissen het aanspreekpunt waren. Ook moet er natuurlijk gejureerd worden en aan het eind van de rit moeten de prijzen uitgereikt worden. Tot 1974 jureerden broeder Clemens, broeder Edgar en Fred Huyskens, maar er werd gevraagd of deze mensen vervangen konden worden. Blijkbaar was men niet meer tevreden. De volgende criteria werden beoordeeld:

het idee, de afwerking, de beweging, de actie/presentatie en het carnavaleske. De laatste leverde dubbele punten op. Tot en met 1985 was burgemeester Twaalfhoven altijd bij de prijsuitreiking aanwezig. Er zijn natuurlijk honderden foto's in de loop der jaren van de optocht gemaakt. Hierna een paar voorbeelden:

Hoogvliegers 1970

1978

(Van onze redactie)

BOSSCHENHOOFD – Klein maar fijn is het dorp Bosschenhoofd maar met de jaarlijkse carnavalsoptocht spreekt men een aardig woordje mee en dat niet alleen gezien het aantal mensen (tweeduizend) dat aan de optocht deelneemt maar ook de kwaliteit van de wagens en groepen.

Foto: Ouwet groot in Bosschenhoofd.

1995

2008

Muziek

Het carnavalsfeest vieren zonder muziek is ondenkbaar. Daarom kent men dweilorkesten, hofkapel, boerenkapel of wat voor naam men er maar aan wil geven. Het doel is om muziek te maken die de gezelligheid waarborgt en het liefst de feestvreugde verder verhoogd. Het is in Smoorfrêtersland net zo geregeld als in vele andere dorpen. De harmonie is hofleverancier van

deze orkesten. Zo kon het gebeuren dat de groep die de optocht op ging luisteren zouden gaan repeteren bij Rinus Koevoets. Daar dit in de schuur bij Rinus gedaan werd was de naam Schuurtoeters vrij snel bedacht. In de gloriejaren van het Bossenoots carnaval was men zelf ook nog een jeugdkapel rijk: de Blaospuitjes die in 1975 en 1976 hun plek veroverden in de karavaan.

Jan v. d. Nobelen. Eddy van Giesbergen, Peter Wouters, Peter Wens, Oskar van Dongen, Arno van Dongen, John Anthonissen, Cor Zagers, Frank Veeke en 1975 niet getrouwd

Rechts de hofkapel in 1975, met linksvoor Goof Oomen. Hij was vanaf het begin lid van de Schuurtoeters en is tot en met 1997 actief geweest. Hij heeft net de 30 jaar niet vol mogen maken.

In 1996 vonden de muzikanten dat het eens tijd werd voor een andere naam. Zij werden in het nieuw gestoken en noemden zich vanaf die tijd “de Smoortoeters”. In 2001 en 2002 wordt er echter weer over de Schuurtoeters gesproken in de carnavalskrant, maar dat moet een vergissing zijn, want op de grote trom staat “de Smoortoeters”.

Maar naast de lokale muzikale bijdrage was het gebruikelijk dat Les Papillions (majoretten) en de Paradepaardjes (minirettten) meeliepen in de optocht. Van heide en verre werden andere showbands en blaasbands ingehuurd. Hieronder het lijstje van 1977. Een jaar later bereikte deze lijst met 858 deelnemers zijn hoogtepunt. Con Brio kwam met 120 man/vrouw naar Bosschenhoofd.

MUZIEK IN DE OPTOCHT

Dit jaar nemen er weer vele minirettten-majoretten en muziek-korpsen deel aan onze grote carnavalsoptocht, bij het ter perse gaan van de krant waren bekend o.a.:

DE MINIRETTENGROEPEN: De Paradepaardjes, Les Papiljons, de minirettten van St. Cecilia uit Hoeven, Les Petit-Fleurs.

MAJORETTEN MET DRUM-: Apollo uit Etten-Leur, Con Brio uit BAND/TROMPETTERS. Alphen a.d. Rijn, Don Bosco uit Den-Haag, Floriode Girls met Tamboerkorps uit Amsterdam, St. Jacob uit Den Haag.

KORPSEN : onze eigen Drumband en Fanfare F.C.O., St. Cecilia uit Hoeven, Kunst na Arbeid uit Schijf.

KAPELLEN : De Stijlören uit Etten-Leur en de The Jockeys.

RUITERVERENIGING : Excelsior uit Hoeven.

1977

Maar muziek is ook het carnavalslied. Een lied dat iedereen mag schrijven en dat beoordeeld wordt door een commissie. In de beginjaren altijd een lied waarvan de tekst op de wijze van een bekend lied was geschreven. De winnaar kreeg een kleine prijs (paar kratten bier oid). In 1982 werd er een zelf geschreven en gearrangeerd lied tot carnavalslied verheven. De drie jaren erna was dit ook steeds het geval. Blijkbaar was men toch niet gelukkig met het feit dat elk jaar weer een ander lied ingestudeerd moet worden of had het te maken met het dal waar de organisatie op dat moment in zat Maar hoe dan ook in 1986 werd besloten om het lied uit 1982: “We zen dur wir” tot carnavalslied voor altijd het carnavalslied zou zijn. Tekst en muziek zijn van Jeanne Meesters en Frans Thijs, terwijl het arrangement is gemaakt door Wim Laseroms.

Door dagblad de Stem zijn een aantal jaren achtereen de diverse plaatselijke carnavalsliederen opgenomen en tot LP geperst. Op de voorkant van nr. 5 ziet men midden achter onze prins Ben I,

Jeugd

Wie de jeugd heeft heeft de toekomst zo luidt het aloude gezegde. De jeugd is altijd nauw betrokken geweest bij het carnavalsfeest. Zo werd al vanaf het allereerste begin het Limonadebal georganiseerd voor de jeugd, op maandagmiddag. De

optocht is ook voor de jeugd altijd een bijzondere gebeurtenis. Zij mogen als figurant op een wagen staan of deelnemen in een loopgroep, terwijl op latere leeftijd eigen bouwsels werden meegetorst, vaak met de hulp van vader in elkaar gezet. Op deze manier raken de kinderen al op jonge leeftijd besmet met het carnavalsvirus.

Er wordt jaarlijks geprobeerd om een jeugdprins, -nar en – pliesse te werven met als extraatje een jeugdprinses. Dat lukt niet alle jaren even goed. Soms is er sprake van dat er meer kandidaten zijn dan nodig wat in 2001 het geval was.

Andere jaren is het zelfs niet mogelijk om alle plekken ingevuld te krijgen. Bijgaande foto is van 1997, waarin we Richard Jongmans als prins herkennen.

1997

Wat wel al die jaren is gebleven is het inleveren van de kleurplaten op zaterdagmorgen, waarna de jury uitmaakt wie er gewonnen heeft dat jaar. De prijs wordt tegelijkertijd met de prijzen van de optocht uitgereikt.

Vooraf

Voordat het vier dagen durende carnavalsfeest echt kan losbarsten is er al het nodige gebeurt. Het seizoen begint altijd op de 11/11. Een aantal weken van tevoren begint de warming up in de vorm van de diverse bals. In de eerste jaren beperkte zich dit tot het DEVO bal in de Schakel, een week voor carnaval maar later organiseerde elke wijk zijn eigen bal, vanaf 1975, De Bospuiten en de Uilen bij Stroop, de Buitenbeentjes, de Zaandkleppers en Deurdouwers bij de Schakel, de Hoogvliegers bij de Cockpit. Ook hier gaan wijken op zeker moment samen werken (begin 80'er jaren). In 1994 wordt een aanzet gegeven om van deze bals helemaal te stappen. Er is nog een kindermiddag die georganiseerd wordt door alle wijken samen. Daarna wordt de organisatie overgenomen door het stichtingsbestuur. Het onthullen van de "Smoorfrêter" is een ander belangrijk ritueel. Eerst altijd op zaterdag, maar tegenwoordig op vrijdag. Dit is het eerste startschot voor het feest. Het definitieve startschot komt als de sleutel door de burgemeester wordt overgedragen aan de prins. Sinds 1997, na de herindeling van de gemeente, wordt dit op het gemeentehuis in Halderberge gedaan. Er wordt dan door de prinsen en hun hele gevolg incl. boerenkapel een klein feestje gebouwd in het gemeentehuis. As we de carnavalskranten er op na slaan wordt

pas sinds 1982 het woord sleuteloverdracht genoemd. De burgemeester kwam die persoonlijk brengen. We kwamen echter een krantenartikel tegen waarin nar Juul en prins Jan het gemeentehuis overvallen omdat zij het niet eens zijn met het feit dat de prins van Hoeven altijd deze sleutel krijgt. Juul en Jan hebben samengewerkt van 1974 tm 1976, dus het artikel moet van een van deze jaren zijn.

Diversen

Onder deze kop een aantal zaken die niet zo makkelijk ergens anders te brengen zijn, maar die wel genoemd mogen worden.

Een apart bal tijdens de carnaval is jarenlang de middag voor de ouderen geweest. Afwisselend werd dit georganiseerd in Hoeven en Bosschenhoofd. Per bus werd men gebracht en weer opgehaald. Volgens de overlevering vonden de mensen het in Bossenoot altijd veel gezelliger. En Ries Verkooyen zorgde altijd voor volop ribbikes, waarbij hij zich één keer heeft vergaloppeerd. Aan het eind van de middag was alles op, maar de helft van de ribbikes was eigenlijk bestemd voor het DEVO bal. Sinds 1992 schrijft Nol Krijnen namens de ouderenbond in de carnavalskrant en in 2003 wordt besloten dat deze middag niet meer georganiseerd wordt wegens gebrek aan belangstelling.

Wat ook opvallend is dat er gedurende de tijd diverse bouwclubs zijn geweest cq zijn. Het Renovasieteam, Foepenhol, de Begoajers, de Goapers zijn vriendenclubs die het leuk vinden om te bouwen. De club bestaat meestal zolang als de vrienden het leuk blijven vinden of hun thuissituatie wijzigt.

Een ander fenomeen van is het tonpraten, wat in Bosschenhoofd pas in 2007 zijn intrede heeft gedaan en waar de bekende regionale tonpratERS de zaal vermaken met allerlei soorten humor (plat, hard enz.). Kortom weer een gezellige avond erbij zodat het carnavalsprogramma toch goed gevuld blijft.

Het prinselijk pyjamaontbijt wordt voor het eerst in 1993 in het Mauwkot (Schakel) georganiseerd. Van 2004 tot en met 2007 wordt het niet gehouden en vanaf 2008 wordt het bij d'n Dorre weer nieuw leven ingeblazen.

De club van 25 heeft vanaf 1974 minstens 11 jaar bestaan. Na 1984 worden zijn niet meer genoemd in de carnavalskrant. In 1980 bestaat de club uit 108 deelnemers. Zij hadden altijd hun eigen balavond. In 1987 wordt gesproken over donateurs.

Ereleden werden vooral in het eerste decennium genoemd en tijdens carnaval bezocht door prins en nar. In 1980 waren er 10 ereleden. Na 1982 wordt er in geen enkele krant meer gerept over ereleden. Of er nooit meer benoemd zijn of dat dit binnenskamers blijft is ongewis.

Jubilea werden meestal wel gevierd, maar geen enkele zo uitgebreid als het 10 jarig bestaan. Er was toen (1978) een eucharistieviering met 750 mensen in de kerk met aansluitend een receptie met 360 bezoekers. De volgende jubilea zijn genoemd en gevierd 10, 20, 30, 33, 40 en dit jaar dus 44. In de jaren 2001 tot en met 2004 is er nog een speciale carnavalsmis geweest, maar met het verdwijnen van de kerkdienst op zondag is deze traditie

voordat het een traditie kon worden alweer gestopt.

Ups en Downs

Zoals bij elke club/organisatie is er sprake van een golfbeweging in de loop der jaren. De harde kern vindt het op zeker moment welletjes, maar opvolging is er niet echt. Dan staan er uiteindelijk toch weer mensen op die de kar weer willen gaan trekken. Een steeds terugkerend patroon dus. Zo ook bij de alles wat te maken heeft met carnaval. De wijken hebben dit patroon gekend, tot de

tijdgeest het bestaansrecht van de wijken ernstig aan begon te tasten. Ter vervanging ontstaan er dan bouwclubs of carnavalsclubs, die vaak uit groepen jongeren bestaan die als vriendengroep het leuk vinden om met carnaval mee te doen.

Maar ook de raad van elf en stichtingsbestuur en de boerenkapel kennen dit patroon. Al is het wel zo dat vaak ook intermenselijke relaties een rol spelen bij het wel of niet deelnemen aan raad of bestuur. Verschil van inzicht in de te volgen koers kan leiden tot het opstappen van een aantal leden. Vervanging is niet altijd snel geregeld, wat ook zijn oorzaak vind in de veranderende maatschappij. Veel meer gericht op het individu dan op de groep is het moeilijk om vrijwilligers te vinden.

Er vallen echter gelukkig ook ups te melden. In de jaren 1975 – 1980 floreerde het carnaval bijzonder goed. Mede dankzij een aantal bijzonder gulle sponsoren, die het niets uitmaakte of er veel of weinig geld mee gemoeid was. Zij betaalden gewoonweg alles. Dit betekende dus dat in deze jaren de optocht van Bosschenhoofd een prima reputatie opbouwde. Dit was op zeker moment een breekpunt binnen het bestuur en raad. Wilde men het dorpse karakter behouden, dan moest een andere weg ingeslagen worden. Wat volgde waren een aantal jaren van neergang. Maar deze trend werd, zij het moeizaam weer gebroken en op dit moment gaat het goed met de carnaval.

Smoorfreter verbranden

De laatste officiële handeling vind op dinsdagavond plaats. Zo rond de klok van zeven uur trekt iedereen naar de Schakel om de “Smoorfrêter” te verbranden. Een pop die jaarlijks opnieuw gemaakt moet worden, wordt dan verbrand om te symboliseren dat het feest afgelopen is. Meestal volgt nog een samenzijn dat tot 24:00 duurt en waarna er afgesloten wordt met haringen om de kater te verdrijven (volgens carnavalskrant 1975). Wie de sleutel terug brengt naar het gemeentehuis is blijkbaar een groot geheim. Er wordt nooit ofte nimmer iets over vermeld. Dat moet wel gebeuren, want het volgende jaar moet de sleutel toch weer opnieuw uitgereikt worden.

Geraadpleegde literatuur:

Carnavalskranten Bosschenhoofd
Ach lieve tijd: Westbrabanders en hun carnaval
Rob van Laar: Carnaval
Jaarboek 17 van heemkundekring de honderd hoeven